

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою РДГУ

Протокол № 8 від «27» Вересня 2019р.

Голова Вченої ради, ректор РДГУ

проф. Р.М. Постолюк

ПОЛОЖЕННЯ

**про експертизу підручників та навчальних посібників у
Рівненському державному гуманітарному університеті**

Рівне-2019

ПОЛОЖЕННЯ
про експертизу підручників та навчальних посібників
у Рівненському державному гуманітарному університеті

Введено в дію
рішенням Вченої ради
Рівненського державного
гуманітарного університету
від «27» вересня 2019 р.
Протокол № 8

I. Загальні положення

1. Положення про експертизу підручників та навчальних посібників у Рівненському державному гуманітарному університеті (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про видавничу справу», «Про авторське право і суміжні права», «Про захист персональних даних» та «Положення про організацію освітнього процесу в РДГУ», постанов Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 781 «Деякі питання забезпечення підручниками та навчальними посібниками студентів вищих навчальних закладів, учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та вихованців дошкільних навчальних закладів», від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», Державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18 січня 2007 року № 13, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30 січня 2007 року за № 77/13344.

Це Положення визначає порядок проведення експертизи підручників та навчальних посібників з навчальних дисциплін навчальних планів.

Експертиза підручників та навчальних посібників проводиться в три етапи:

I етап – проведення Навчально-методичними комісіями (НМК) факультетів/інститутів експертиз підручників та навчальних посібників;

II етап – проведення Навчально-методичною радою (НМР) експертиз підручників та навчальних посібників за їх електронними версіями та прийняття рішення щодо погодження чи відхилення рекомендації до друку;

III етап – затвердження рішення Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету про рекомендацію друку підручників та навчальних посібників.

2. Експертизу проводить НМК та НМР на засадах відкритості, прозорості, гласності.

Інформація щодо проведення Експертизи оприлюднюється на офіційному веб-сайті РДГУ (сторінка НМР).

3. Один автор може подати на експертизу проєкт підручника/навчального посібника з навчальної дисципліни, у тому числі у співавторстві з іншими особами.

4. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

авторський оригінал – друкований авторський текст з візуальними матеріалами, розміщеними на відповідних сторінках тексту;

видавничий оригінал – комплект оригіналів усіх частин видання (текст, візуальні матеріали, розміщені на відповідних сторінках тексту), що пройшов редакційно-видавниче опрацювання;

електронна версія проєкту підручника/навчального посібника – електронна версія авторського, видавничого оригіналу або оригінал-макета майбутнього підручника/навчального посібника у pdf-форматі;

оригінал-макет – оригінал підручника/навчального посібника, кожна сторінка якого тотожна відповідній сторінці майбутнього видання;

проєкт підручника/навчального посібника – авторський, видавничий оригінал або оригінал-макет майбутнього підручника/навчального посібника.

5. Для здійснення експертизи електронних версій проєктів підручників/навчальних посібників при НМК створюється окрема комісія. Результати роботи експертної комісії (далі – Комісія) оформлюються протоколом, який підписують голова, секретар та всі члени комісії, присутні на засіданні. Засідання комісії є правомочним, якщо у ньому брали участь не менше 2/3 її складу. Рішення комісії вважається прийнятним, якщо за нього проголосувала більшість від затвердженого складу комісії.

Організація роботи комісії покладається на голову та секретаря цієї комісії.

6. Склад Комісії у кількості трьох осіб з числа науково-педагогічних працівників університету, які не мають реальних чи потенційних конфліктів інтересів, затверджується рішенням НМК.

II. Вимоги до оформлення проєктів підручників/навчальних посібників

1. Підручник/навчальний посібник має відповідати назві навчальної дисципліни/модуля з навчального плану, і подаватися українською мовою (для ЗВО з навчанням українською мовою) та іноземними мовами (з відповідних навчальних дисциплін для ЗВО).

2. При поданні на експертизу підручника/навчального посібника, обов'язково подається проєкт у вигляді оригінал-макета підручника/навчального посібника.

Авторський або видавничий оригінал підручника мають бути виконані комп'ютерним набором на одному боці аркуша формату А4, основний текст – кеглем не менше 14 пунктів, додатковий текст – не менше 12 пунктів через 1,15 інтервалу. Візуальні матеріали авторського чи видавничого оригіналу підручника/навчального посібника, які відображають ескізи ілюстрацій, малюнків, схем, фото або опис зображувального ряду, мають бути розміщені на сторінках з відповідними текстами.

3. Проєкт підручника/навчального посібника подається на паперовому та електронному носіях. Електронна версія проєкту підручника/навчального посібника має бути подана у pdf-форматі на оптичному диску або флеш-пам'яті.

Електронна версія проєкту підручника/навчального посібника має відповідати його паперовій версії.

III. Порядок подання проєктів підручників/навчального посібника на експертизу

1. На I-етап експертизи автор (автори) має (-ють) подати до Навчально-методичної комісії факультетів/інститутів комплект матеріалів:

1.1. заяву із даними про автора та із зазначенням способу публікації (видавництво РДГУ; зовнішнє видавництво; електронне видання й т.ін.);

1.2. примірник проєкту підручника/навчального посібника на паперовому носії;

1.3. електронну версію проєкту підручника/навчального посібника, поданого на паперовому носії;

1.4. відомості про автора (авторів) (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності));

1.5. дві рецензії фахівців з відповідної проблематики (один з них – з іншої установи чи закладу освіти), які вносять пропозиції щодо підтримання рекомендації рукопису, його доопрацювання або відхилення (рецензенти несуть особисту відповідальність за об'єктивність оцінювання рукопису);

1.6. витяг з протоколу засідання кафедри про рекомендацію до друку підручника/навчального посібника.

2. На II-етапі експертизи автор (автори) авторизовано подають до Навчально-методичної ради університету електронну версію комплекту матеріалів через спеціальну форму на сайті РДГУ:

2.1. заяву (скан-копію) із даними про автора та із зазначенням способу публікації (видавництво РДГУ; зовнішнє видавництво; електронне видання й т.ін.);

2.2. електронну версію проєкту підручника/навчального посібника й додають скан-копію першої сторінки рукопису із підписами експертів НМК факультетів/інститутів із зазначенням дати;

2.3. відомості про автора (авторів) (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь, вчене звання (за наявності));

2.4. дві рецензії із завіреними підписами рецензентів – фахівців з відповідної проблематики (один з них – з іншої установи чи закладу освіти), які вносять пропозиції щодо підтримання рекомендації рукопису;

2.5. витяг з протоколу засідання кафедри про рекомендацію до друку підручника/навчального посібника;

2.6. витяг з протоколу засідання Навчально-методичної комісії факультету/інституту про рекомендацію до друку підручника/навчального посібника;

2.7. робочу програму з навчальної дисципліни.

Обробка персональних даних авторів, рецензентів та експертів здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

3. На III-етапі – Навчально-методична рада університету після прийняття позитивного рішення готує рекомендацію у формі витягу з протоколу на Вчену раду Університету щодо рекомендації до друку підручника/навчального посібника чи відхилення матеріалів на доопрацювання. Прийняте рішення на засіданні Вченої

ради Університету повідомляється автору (контактній особі) на зазначену електронну пошту.

4. Матеріали, які надійшли до НМР з порушенням вимог розглядатися не будуть.

У разі виявлення технічних проблем із електронною версією проєкту підручника/навчального посібника чи інших супровідних матеріалів, комісія інформує контактну особу та повідомляє про зазначений факт.

IV. Проведення експертизи

1. Експертизи поданих версій проєктів підручників/навчальних посібників, проводяться протягом визаченого строку Навчально-методичною комісією факультету/інституту та НМР у строк не більше тридцяти календарних днів після подання відповідних матеріалів.

2. Експертами є фізичні особи, які проводять експертизу підручників/навчальних посібників і є відповідальними за достовірність та обґрунтованість експертного висновку. До складу експертної комісії рекомендовано включати співробітників наукової бібліотеки.

3. Експертами не можуть бути працівники та особи, які під час здійснення експертизи матимуть конфлікт інтересів, автори (співавтори) оригінал-макетів підручників, поданих на експертизу, що може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень під час виконання наданих повноважень.

4. Експертами можуть бути науково-педагогічні працівники закладу вищої освіти з відповідною фаховою освітою, які повинні знати науково-методичні та психолого-педагогічні вимоги щодо викладання навчальних дисциплін у ЗВО, з яких передбачається проведення експертизи проєктів підручників/навчальних посібників, та відповідати таким вимогам:

науково-педагогічні працівники – працівники закладів вищої освіти, які мають науковий ступінь доктора філософії або доктора наук і науковий або науково-педагогічний стаж роботи не менше п'яти років.

5. Склад експертів для проведення експертиз проєктів підручників/навчальних посібників з відповідних назв формується Навчально-методичною комісією факультетів/інститутів та погоджується з НМР.

6. Експерти є відповідальними за нерозповсюдження об'єктів авторського права – проєктів підручників/навчальних посібників, які матимуть змогу переглядати чи завантажувати.

Експертам забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб.

7. Експертиза кожного проєкту підручника/навчального посібника з певної назви проводиться трьома експертами: науково-педагогічними працівниками з відповідною фаховою освітою та співробітником бібліотеки (за потреби).

Експертний висновок має бути обґрунтованим (з урахуванням усіх позитивних переваг і виявлених помилок та недоліків проєкту підручника/навчального посібника). Прийняте рішення експертної комісії факультету/інституту з цього

питання має бути відображене у протоколі засідання НМК. У випадку відхилення проєкту підручника/навчального посібника експертам необхідно підготувати висновок із зазначенням конкретних зауважень, які мають бути враховані під час доопрацювання підручника/навчального посібника.

8. Експерти є відповідальними за достовірність і повноту експертного висновку, обґрунтованість рекомендацій. Експерти ставлять свій підпис на першій сторінці рукопису із зазначенням дати.

9. Після позитивного рішення Навчально-методичної комісії факультету / інституту у формі витягу з протоколу засідання, рукопис подається на перевірку щодо наявності або відсутності у тексті рукопису ознак плагіату.

10. Текст рукопису, рішення кафедри та Навчально-методичної комісії факультету / інституту, оформлені у вигляді витягів із протоколів, довідка щодо наявності або відсутності у тексті рукопису ознак плагіату подаються на розгляд Навчально-методичної ради Рівненського державного гуманітарного університету.

11. За погодженням Навчально-методичної ради Рівненського державного гуманітарного університету, оформленої у формі витягу з протоколу засідання, Вчена рада університету приймає рішення щодо затвердження рукопису навчального посібника, підручника та рекомендації до друку (у формі витягу з протоколу засідання Вченої ради РДГУ).